

AANGESPOORD DOOR TIENERS

Jongen (11) gewond nadat hij op nitraatbom stapt

NUNSPPEET • Een 11-jarige jongen is woensdag gewond geraakt aan zijn voet, nadat hij door oudere jongens werd aangespoord om op gaar vuurwerk te gaan staan. De politie deelt foto's van de wond op Instagram.

Het slachtoffer was volgens de politie met een vriendje buiten aan het spelen, totdat hij ineens werd gestopt door drie jongeren van 15 jaar. Dit gebeurde woensdagmiddag tussen 15.00 en 16.00 uur. De jongen is op het vuurwerk gaan staan, 'omdat hij bang was voor de drie jongens'.

Het ging vermoedelijk om een nitraatbom, schrijft de politie, deze zijn in Nederland verboden. De 11-jarige loopt nu op krukken.

GEVLUCHT NA RECHTSAAK

Panama pakt drugsdealer

DEN BOSCH • Een 56-jarige man uit Geldrop die in 2019 is veroordeeld tot acht jaar cel voor grootschalige handel in harddrugs, is op 4 november aangehouden in Panama. Vrijdag is hij overgebracht naar Nederland en in de cel gezet. De rechtbank had de man medio 2019 op vrije voeten gesteld, in afwachting van zijn proces, onder de voorwaarde dat hij zich zou melden. De man vluchtte echter naar het buitenland.

Volgens het Openbaar Ministerie leidde de man een drugsben-

de die tijdens een grote politieactie op 31 januari 2018 werd opgerold. Volgens het OM kon de veronderstelde benedeleider dankzij nauwe samenwerking met Interpol in Panama worden getraceerd.

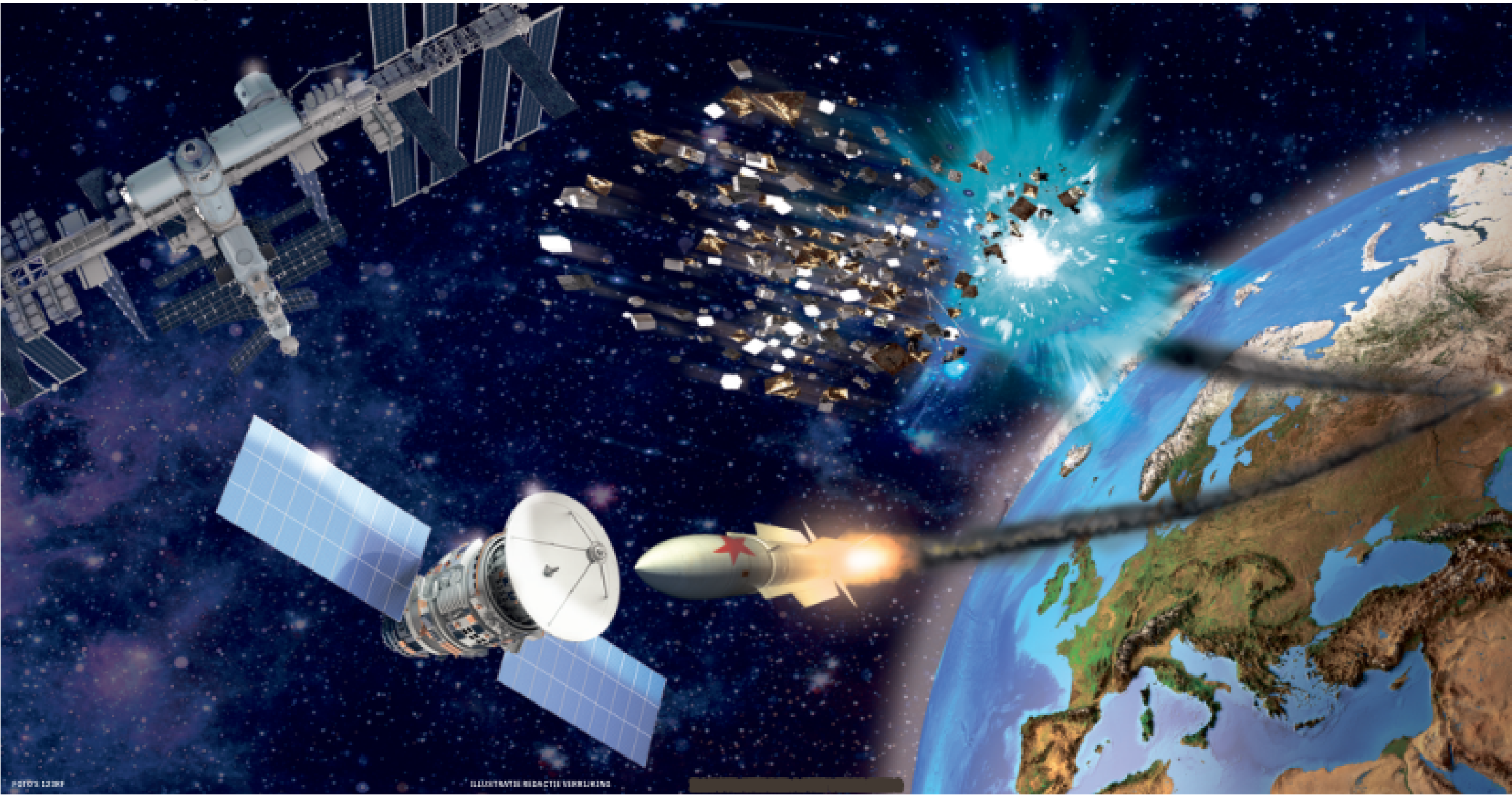

AANGESPOELD OP DE WADDEN

Gevaarlijke bacterie in dode bruinvissen

WAGENINGEN • In kadavers van de circa 190 bruinvissen die afgelopen zomer in korte tijd op de Waddeneilanden aanspoelden, is een gevaarlijke bacterie gevonden, melden Wageningen University & Research en de Universiteit Utrecht.

De wetenschappers troffen de Erysipelothrix rhusiopathiae aan in driekwart van de bestudeerde dieren, een bacterie die tot bloedvergiftiging kan leiden bij walvisachtigen en bij meer dieren voorkomt. Er werden 22 vissen onderzocht, waarvan er zestien van het vrouwelijk geslacht bleken. De dieren zijn vermoedelijk ongeveer tegelijk gestorven. De bruinvissen waren tot hun dood wel in een redelijke of goede conditie, daarom ligt een plotselinge dood volgens de onderzoekers voor de hand. De onderzoekers weten niet wat daar de oorzaak van is.

STRIJD BOVEN ONS HOOFD

NIEUWE WAPENWEDLOOP TUSSEN GROOTMACHTEN SPEELT ZICH AF IN DE RUIMTE

Terwijl in Nederland de meeste aandacht uitgaat naar de budgetverhoging die nodig is om de huidige krijgsmacht in de benen te houden, komt een serie dreigingen op ons af waar Defensie een antwoord op moet hebben. Volgens analisten beseffen maar weinigen het, maar is de ruimte in potentie een van de belangrijkste toekomstige strijdtonelen.

door Olof van Joolen

Het waren spannende uren vorige week maandag voor de bemanning van het internationale ruimtestation ISS. Nadat Rusland een proef had gedaan met een anti-satellietwapen, waarbij een niet meer gebruikte Russische militaire satelliet was vernietigd, ontstond een wolk van brokstukken. Deze deeltjes razen met 27.000 kilometer per uur in een baan om de aarde.

Restmateriaal

Vanwege de vaart waarmee ze rondsuisen, kunnen zelfs de kleinste stukjes restmateriaal een vernietigend effect hebben op alles wat ze op hun weg raken. Inclusief het internationale ruimtestation. Nadat het nieuws over de Russische test in de VS bekend was geworden, liet de Amerikaanse ruimtevaartorganisatie NASA de bemanning van het ISS noodprocedures, zoals het sluiten van luiken, uitvoeren.

In dekking moesten ze ho-

kenen niet te worden geraakt door het zwerfafval.

NASA-directeur Bill Nelson sprak schande van de proef. Hij duidde die aan als 'roekeloos' en 'gevaarlijk'. „Het is onvoorstelbaar dat de Russen met hun lange geschiedenis in de ruimtevaart niet alleen Amerikaanse astronauten en astronauten uit andere landen in het ISS in gevaar brengen, maar ook de bemanning van het Chinese ruimtestation en hun eigen kosmonauten.”

Het bleef vorige week bij boze woorden, ook uit de mond van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Antony Blinken. Maar volgens defensieanalist Tim Sweijs van het Den Haag Centrum voor Strategische Studies (HCSS) valt escalatie na een volgend incident niet uit te sluiten. De recente schermutselingen zijn volgens hem voort-

kenen van een nieuwe ruimte-terrace tussen grootmachten de Verenigde Staten, Rusland en China.

Een race waarbij het niet, zoals in de jaren zestig, om prestige gaat, maar om grote economische en strategische belangen. Sweijs schreef er met zijn HCSS-collega's Hugo van Manen en Patrick Bolder een uitgebreide analyse over die hij onder de aandacht bracht van de politiek verantwoordelijken in ons land. De analisten deden dat in de vaste overtuiging dat Nederland militair werk moet maken van de ruimte, zoals we ook actief zijn op zee, in de lucht en op het land.

Dik 20.000 kilometer boven ons hoofd cirkelen onvermoeibaar de gps-satellieten die ervoor zorgen dat we nooit meer met een stratenboek op onze schoot de weg hoeven te zoeken in een

grote stad. Mochten ze uitvallen of door een tegenstander worden uitgeschakeld, dan lijkt op het eerste gezicht het leed niet veel ernstiger dan geen Google Maps op je smartphone te kunnen gebruiken. Vervelend, maar geen drama. Dat is volgens analist Sweijs een misvatting. De moderne wereld kan niet meer zonder de exacte tijd- en locatiedata van de satellieten, omdat ze in elke denkbare sector worden gebruikt.

Pinautomaten

„Zonder satellieten werken de pinautomaten niet meer, vallen elektriciteitscentrales uit en gaan de bruggen niet meer open of dicht”, concretiseert Sweijs de gps-afhankelijkheid van onze vitale infrastructuur. Uit onderzoek in opdracht van de Amerikaanse overheid kwam in 2019 naar voren dat uitval van de gps-satellieten alleen de VS per dag een miljard dollar economische schade oplevert. Cru gezegd biedt dat ook militaire kansen. Schiet je de gps-satellieten van je tegenstander uit de lucht, dan kun je het dagelijks leven in zijn land lamleggen.

Het strategische voordeel is in potentie nog groter, analyseert het HCSS, omdat krijgsmachten rond de wereld op gps- en spionagesatellieten vertrouwen bij het bepalen van hun posities en het observeren van de te-

genstanders. „Schakel je die uit, dan is een krijgsmacht doof, blind en daarmee kansloos”, legt Tim Sweijs uit. Het idee is in zijn ogen huiveringwekkend, omdat het onklaar maken van spionagesatellieten in het ongunstigste geval atoommogendheden hun zogeheten vroege waarschuwingssysteem ontnemt. Dat is de apparatuur die hen alarmeert voor een aanval met nucleaire wapens.

„Het risico bestaat dat het uitschakelen van dat systeem wordt beschouwd als teken van zo'n aanval, waarna een land preventief zelf atoomwapens inzet. Ook als een tegenstander helemaal geen kernraket de lucht in heeft geschoten. Het is vooral dat gevaar van per ongeluk een kernoorlog starten waar grote landen zich zorgen over maken.”

Nieuwe generatie

„Helemaal omdat een groeiend aantal naties beschikt over anti-satellietwapens. Niet alleen de VS en Rusland, maar ook bijvoorbeeld India en China”, vult defensiedeskundige Patrick Bolder aan. „We zien ook een nieuwe generatie van dit type wapens. Dat zijn geen raketten waarmee je de satelliet vernietigt, maar systemen die werken vanaf de aarde met een elektromagnetisch krachtenveld dat een kunstmaan uitschakelt. Het aantal proeven met

deze wapens neemt toe.”

De nieuwe wapenwedloop die de analisten in de ruimte zien ontstaan, heeft volgens hen een tweede reden. Ze zien dat de ruimte snel economisch aantrekkelijk aan het worden is. Koste het eind jaren vijftig nog een miljoen dollar om een kilo materiaal buiten de dampkring te brengen, inmiddels is dat 1400 dollar. Volgens het HCSS kan dat tarief dankzij de komst van bedrijven die commerciële ruimtevluchten aanbieden – bijvoorbeeld SpaceX en Blue Origin – zakken tot een tiende per kilo. Daardoor zou de maan geschikt kunnen worden om delfstoffen te winnen die op aarde zeldzamer worden en ze terug te sturen naar aarde.

„Volgens experts zijn er 17.000 asteroiden die mogelijk waardevolle grondstoffen bevatten”, vult Sweijs aan. „Als je dat weet, snap je de groeiende interesse van de VS en China voor teruggaan naar de maan en het mogelijk vestigen van een basis daar. Maar waar economische belangen zijn, liggen conflicten op de loer. Dat zie je op de wereldzeeën en dat is met de ruimte niet anders. De grootmachten sorteren erop voor door ruimtecommando's en speciale krijgsmachtsonderdelen op te richten. Trump werd nog een beetje uitgelen toen de Verenigde Staten het in 2019 deden, maar

inmiddels heeft de NAVO een ruimtestrategie en de Britten dit jaar het voorbeeld.”

Hoe zit dat met Nederland? Ons land lanceerde afgelopen zomer zijn eerste militaire satelliet: de Brik 2. Nederland is zo minder afhankelijk van bondgenoten voor het verzamelen van inlichtingen. Aan een ruimtestrategie wordt gewerkt, laat het ministerie van Defensie weten.

Agenda

„Een nieuwe minister zal de komende kabinetsperiode een 'Defensie Ruimte Agenda' uitbrengen. Daarin wordt stilgestaan bij de ontwikkelingen, dreigingen en afhankelijkheid in en van de ruimte. Ook wordt ingegaan op de belangen en de doelen die Defensie richting 2035 heeft voor het gebruik van de ruimte.”

Wat de HCSS-analisten betreft kan dat plan er niet snel genoeg komen en moet het zo vlót mogelijk worden uitgevoerd. Tim Sweijs trekt er de parallel over met de Chinese keizer Hongxi, die in 1424 besloot dat zijn land geen vloot meer nodig had en alle reizen naar het buitenland verbood. Hij zette zijn land met het isolement op eeuwen achterstand ten opzichte van het buitenland. „Als je niet investeert in de ruimte, riskeer je hetzelfde te doen”, concludeert Sweijs.

Duitse spoedformatie zet ons voor schut

De Duitsers wel en wij niet. Twee maanden na hun verkiezingen hebben onze oosterburen al een regeerakkoord. De zogeheten 'verkeerslichtcoalitie' van de Groenen, de SPD en de liberale FDP kwam voortvarend en professioneel tot stand. Nederland daarentegen levert nog steeds niet, tien maanden na de verkiezingen. Terwijl de Duitsers na Merkel met een ambitieuze vernieuwende politiek komen, informeerden onze formatiepartners de Kamer dat er deze week twee bijeenkomsten plaatsvonden. Ik citeer: 'Er zijn goede vorderingen gemaakt met de bespreking van verschillende onderwerpen onder het beding dat er geen overeenstemming is bereikt totdat over het geheel overeenstemming is bereikt.' Kan het nietszeggen-der?

Waarom lukt het de Duitsers wel om in tijden van crisis razendsnel een degelijk akkoord in elkaar te timmeren terwijl de Nederlandse formatie inmiddels aan volksverlakkerij grenst? Omdat ze gevoel voor urgentie hebben, werkdiscipline, strakke vergaderschema's met deadlines voor resultaten en de ambitie om het land te dienen. Omdat het over de inhoud ging, niet over machtsposities en imago's van de onderhandelaren. Hier duurde het maanden voordat er sprake kon zijn van een formatie, omdat kibbelende partijen en ruziestokende partijleiders eerst een pikorde wilden bepalen. Dat resulteerde in zwartmaakcampagnes, met vuige streken van Kaag en een demissionair premier die voor zijn verantwoordelijkheden dook. Daarbovenop kwam de functie elders-affaire, ingebed in leugens en verraad. Zelfs de kordate puinruimer Johan Remkes achtte op een gegeven moment een formatie met zulke gedragsgestoorde deelnemers kansloos. Na tien maanden lijkt het moddergooien voorbij, maar de burger staat nog steeds in de kou.

Groenen; die willen astronomische bedragen spenderen aan een klimaatrevolutie. De SPD wil weer diep in de buidel tasten voor een sociale politiek, die pensioenen, loonsverhoging en betaalbare woonruimte garandeert. Maar de politieke ruilhandel werd soepel ingezet om partijen met ongeschonden identiteit nader tot elkaar te brengen. Men gunde elkaar wat, er werd gebruikgemaakt van elkaars kracht. Een positieve benadering in vergelijking met Nederland, waar speculaties over de ruilhandel al in een vroeg stadium ingezet worden als struikelblok, om coalitiepartners te intimideren, te verzwakken, zelfs buiten te sluiten. Het resultaat: de Duitsers komen met een akkoord voor maatschappelijke vooruitgang, waar de achteruitgang in Nederland toeneemt door het ontbreken van een akkoord.

Toegegeven, de Duitsers formeerden in politiek voordeligere tijden dan die waarin Nederland verkeert. Zij moesten het conservatieve tijdperk Merkel afsluiten en dat betekent dat iedereen van een coalitie zonder de christendemocraten vernieuwing verwachtte. Het akkoord dat vergaande politieke integratie in de EU behelst en voor Duitsland een leidende rol ambieert te dienen. Omdat het over de inhoud ging, niet over machtsposities en imago's van de onderhandelaren. Hier duurde het maanden voordat er sprake kon zijn van een formatie, omdat kibbelende partijen en ruziestokende partijleiders eerst een pikorde wilden bepalen. Dat resulteerde in zwartmaakcampagnes, met vuige streken van Kaag en een demissionair premier die voor zijn verantwoordelijkheden dook. Daarbovenop kwam de functie elders-affaire, ingebed in leugens en verraad. Zelfs de kordate puinruimer Johan Remkes achtte op een gegeven moment een formatie met zulke gedragsgestoorde deelnemers kansloos. Na tien maanden lijkt het moddergooien voorbij, maar de burger staat nog steeds in de kou.

Schandaal op schandaal

Wat de Duitsers ook hielp, was dat de formerende partijen niet tot een oude coalitie behoorden die schandaal op schandaal op hun naam hadden. Duitsland begon met een schone lei, terwijl bij ons de hoofdverantwoordelijken van de catastrofes van het vorige kabinet nog steeds aan een dood paard (Rutte III) trekken.

Hoe het Duitse akkoord zal uitpakken, valt nog te bezien. De progressieve plannen zijn duur, terwijl de liberalen belastingverhoging blokkeerden. Hoe betaalbaar en realistisch is het om Duitsland tegelijkertijd van de kolen en het gas te halen? Voor de polarisatie in de Duitse samenleving is er geen oplossing. De plannen zullen het rechtse Duitsland niet zinnen. Dat kan een recept zijn voor maatschappelijke onrust. Maar dat is de prijs van een gedurfd akkoord dat met tradities wil breken. De Nederlandse formatietafel is daarin vermoedelijk voorzichtigter en dat is verstandig gezien de polarisatie in het land. Maar zelfs dat legitimeert de slakkengang van onze formatie niet.

Het komt erop neer dat de Duitsers binnenkort een nieuwe bondskanselier hebben die kan beloven anders te gaan besturen. Wij krijgen malle kattenbelletjes van de formatietafel, die ons vertellen dat er nog niets te vertellen valt. Maar bovenal biedt de Nederlandse formatie inzicht in een proces van achteruitgang. Nederland heeft een dubbelzinnige verhouding tot macht en gezag; politieke leiders moeten niets in hun bol halen, autoriteit is er om gewantrouwd te worden, machtsvertoon vinden we potsierlijk. Laat deze formatie juist gebrandmerkt zijn door de machtspolitiek van Kaag en de wanhopige pogingen van Rutte om aan de macht te blijven. Zulke krampachtige soloverstelingen houden een schadelijke bestuurscultuur in stand die Nederland nog jarenlang zal gijzelen. Ook daarom is een 'Duitse' formatie hier ondenkbaar: ons land is in bar slechte handen.

